

[Glensgård]

opbakning fra to af sine egne, nemlig formanden for trafikudvalget og formanden for finansudvalget.

Nu kan ministeren jo ikke vide, hvad der er foregået i finansudvalget i dag, men jeg synes, det er rigtigt at sige til folketinget og dermed også til trafikministeren, at det i hvert fald tilfælde er mit indtryk, at der i finansudvalget i dag ikke var nogen kritik....

Den fg. formand (Brøndsted):

Udvalgets møder må ikke refereres.

Glensgård (FP):

Jeg hørte godt, at næstformanden blandede sig nede fra salen, men det er mit indtryk, at der i finansudvalget i dag ikke var nogen kritik...

Den fg. formand (Brøndsted):

Der må ikke refereres fra udvalgsmøder.

Glensgård (FP):

Ja men jeg refererer ikke fra udvalgsmøder; jeg fortæller, hvad mit indtryk er. Det er mit indtryk, at der i dag ikke var nogen kritik af den måde, trafikministeren klarer sit embede på. Jeg vil gerne for mit eget og mit partis vedkommende give ministeren den opbakning, der skal til for at få rettet op på de uhyrlige forhold, der hersker i postvæsenet. Hvis der er en smule frafald i ministerens eget parti på to-tre stykker, kan ministeren såmænd sagtens hente de to-tre stemmer ovre hos os. Det er rart for en gangs skyld at se en minister, der slår i bordet og siger: Vi vil ikke lade os dirigere af fagforeningen. Den opbakning skal ministeren have. Det har han meddelt os, og jeg synes, det er rimeligt, at ministeren har taget den stilling, han har. Men jeg vil - hvad jeg forstår også andre har opfordret ministeren til - bede ham om at overveje endnu en gang, om han vil kaste postvæsenet ud i et endnu større kaos, end det er i dag, ved at overlade embedet til en anden.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Brøndsted):

I overensstemmelse med indstillingen fra sekretærmøde foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et særligt udvalg på 17 medlemmer med stedfortrædere som til de stående udvalg. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Jeg kan oplyse, at valget af dette udvalg vil blive opført på dagsordenen for folketingets møde i morgen.

Meddelelser fra formanden:

Den fg. formand (Brøndsted):

Der er ikke mere på dagsordenen.

I skrivelse af dags dato meddeler industriministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af patentloven.
(Lovforslag nr. L 49).

Forslag til lov om ændring af lov om hemmelige patenter.
(Lovforslag nr. L 50).

Forslag til lov om ændring af lov om en rejsegarantifond.
(Lovforslag nr. L 51).

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Industriministeren (Erling Jensen):

Hermed har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af patentloven.
(Lovforslag nr. L 49).

Forslag til lov om ændring af lov om hemmelige patenter.
(Lovforslag nr. L 50).

Lovforslag nr. L 49 tilsigter primært at skabe hjemmel for Danmarks ratifikation af Den europæiske Patentkonvention. Lovforslaget herom har tidligere været fremsat i folketinget den 9. marts 1977 i forbindelse med forslag om ratifikation af Fællesskabets Patentkonvention og andre ændringer af patentloven. Jeg kan henvise til Folketingsti-

[Industriministeren]

dende 1976-77, tillæg A, sp. 1297 ff., og folketingets forhandlinger, sp. 2716 ff. Forslaget blev ikke færdigbehandlet, inden samlingen sluttede, hvorfor det bortfaldt. Lovforslaget blev genfremsat den 2. december 1977. Jeg kan henvise til Folketingstidende, tillæg A, sp. 1953 ff., og folketingets forhandlinger, sp. 3932. Ved forslaget 2. behandling viste det sig, at der ikke kunne samles $\frac{2}{3}$'s flertal for ratifikation af de to europæiske patentkonventioner, hvorfor forslaget ændredes, således at den del af forslaget, som vedrørte disse spørgsmål, udgik.

I folketingssamlingen 1980-81 fremsattes den 28. november 1980 på ny forslag til lov om ændring af patentloven med henblik på at tilvejebringe hjemmel for Danmarks tiltrædelse af Den europæiske Patentkonvention og Fællesskabets Patentkonvention. Efter 1. behandling blev lovforslaget henvist til folketingets erhvervsudvalg. På grund af lovforslagets komplicerede karakter, herunder det forhold, at det var omfattet af grundlovens § 20, var det ikke muligt i folketingssamlingen 1980-81 at færdigbehandle forslaget, hvorfor det bortfaldt. Om forslagens behandling i folketinget henvises til folketingets forhandlinger, sp. 3721 ff.

Ud fra et ønske om, at Danmark snarest får mulighed for at deltage i et efter min opfattelse fornuftigt internationalt samarbejde på patentrets område, har jeg fundet det hensigtsmæssigt at begrænse nærværende lovforslag til Den europæiske Patentkonvention.

Beslutningen om kun at fremsætte forslag om ratifikation af Den europæiske Patentkonvention skyldes også, at overvejelserne i Interimskomiteen til forberedelse af Fællesskabets Patentkonventions ikrafttræden om oprettelse af en appeldomstol for fællesskabspatenter endnu ikke er afsluttet. Da spørgsmålet om dansk deltagelse i en sådan domstolsordning er omfattet af grundlovens § 20, har regeringen fundet, at spørgsmålet herom bør afklares, forinden lovforslag om Danmarks ratifikation af Fællesskabets Patentkonvention på ny forelægges folketinget.

Lovforslaget indeholder således ikke forslag om ratifikation af Fællesskabets Patentkonvention og adskiller sig i øvrigt fra det i folketingssamlingen 1980-81 fremsatte lovforslag derved, at det i patentloven eksisterende forbud mod patent på opfindelser af næ-

ringmidler efter ønske fra dansk landbrug og levnedsmiddelindustri ikke foreslås ophævet. Derimod foreslås det eksisterende forbud mod patent på opfindelser af lægemidler og fremgangsmåder ved tilvirkning af næringsmidler fortsat ophævet.

Endelig adskiller det foreliggende lovforslag sig fra det tidligere fremsatte lovforslag derved, at der er foretaget visse ændringer i bestemmelserne om deponering af mikroorganismer. Disse ændringer har til formål at harmonisere den danske patentlovgivning med de ændrede bestemmelser herom i Den europæiske Patentkonvention samt at bevare den nordiske retsenhed på området.

Jeg genfremsætter forslaget om ratifikation af Den europæiske Patentkonvention, fordi jeg som nævnt anser det for overordentlig vigtigt, at Danmark deltager i det internationale patentsamarbejde og hermed også får del i de rationaliseringsfordele, som samarbejdet vil medføre. Hertil kommer, at Danmark ved at have undertegnet Den europæiske Patentkonvention også har påtaget sig en forpligtelse til at søge konventionen gennemført.

Den europæiske Patentkonvention, der er trådt i kraft i oktober 1977, er ratificeret af 11 lande, herunder samtlige EF-lande bortset fra Danmark, Grækenland og Irland. Lovforslaget om ratifikation af Den europæiske Patentkonvention vil imidlertid blive fremsat i Irland i den kommende parlamentssamling, ligesom også Grækenland har truffet beslutning om at ratificere Den europæiske Patentkonvention. På denne baggrund er spørgsmålet om Danmarks ratifikation af konventionen rejst af administrationsrådet for Den europæiske Patentorganisation, der lægger afgørende vægt på, at også Danmark ratificerer konventionen.

Jeg vil herefter gerne nævne hovedtrækkene i konventionen. Samtidig skal jeg pege på, at dansk rets patentérbarhedsbetingelser ved ændringen af patentloven i 1978 bl. a. blev bragt i overensstemmelse med bestemmelserne i Den europæiske Patentkonvention.

Jeg finder indledningsvis grund til at præcisere, at hovedformålet med konventionen er at simplificere og billiggøre udstedelsen af patenter, hvilket sker gennem en fælles ansøgningsprocedure med henblik på opnåelse af patent i flere lande. Konventionen regulerer således kun det europæiske patent på an-

[Industriministeren]

søgningsstadiet, og patentet vil, når det er meddelt, i hvert af de tilsluttede lande få en retsstilling, som om det var meddelt af den nationale patentmyndighed.

Til administration af Den europæiske Patentkonvention er der oprettet en europæisk organisation med hovedsæde i München. Organisationen påbegyndte sit arbejde 1. juni 1978 og er fra den 1. december 1979 blevet åbnet for ansøgninger inden for alle tekniske områder. Ansøgning om europæisk patent indleveres normalt direkte til Den europæiske Patentmyndighed med angivelse af, for hvilke lande der ønskes europæisk patent.

De foreliggende erfaringer fra Den europæiske Patentmyndighed synes at vise, at organisationens sagsbehandling hidtil har fungeret godt og smidigt. Oprindelig påregnedes det, at Den europæiske Patentorganisation ville nå op på det forventede ansøgningstal på 30.000 ansøgninger pr. år i 1985. Imidlertid tyder de foreliggende statistiske oplysninger på, at ansøgningstallet til højt op i 1980'erne vil ligge på ca. 24.000 ansøgninger pr. år, altså noget lavere end oprindeligt antaget.

Ratifikation af Den europæiske Patentkonvention antages umiddelbart at medføre et betydeligt fald i antallet af patentansøgninger i Danmark, fra ca. 6.000 til 2.000-2.500 ansøgninger pr. år. Derved opnås en betydelig og stærkt påkrævet lettelse i patentdirektoratets arbejdsbyrde. Direktoratet har i dag 35.000 ansøgninger under behandling, svarende til 6 års arbejdsindsats for patentdirektoratet. Nedbringes det årlige antal danske ansøgninger efter en ratifikation til mellem 2.000 og 2.500 ansøgninger om året, vil dette imidlertid være tilstrækkeligt til, at patentdirektoratet fortsat vil kunne fungere som patentudstedende myndighed med både nyhedsundersøgelse og patentérbarhedsbedømmelse på et fuldt kvalificeret niveau.

Ved lovforslagets seneste fremsættelse blev det drøftet, om et øget antal europæiske patenter med gyldighed for Danmark ville være til ulempe for erhvervslivet. Det er min opfattelse, som jeg deler med den helt overvejende del af dansk industri, at flere patenter vil være ensbetydende med en import af teknologi, som vil være af væsentlig betydning for landets industrielle udvikling. Den forøgede overvågning vil medvirke til, at virk-

somhederne holder sig bedre à jour med tekniske nyskabelser inden for deres område. Herved kan dansk erhvervslivs ressourcer i større grad rettes direkte mod industriel forskning og produktudvikling.

De enkelte virksomheders overvågning vil ifølge sagens natur være begrænset til virksomhedernes særlige aktivitetsområde, og hvad angår de praktiske muligheder for overvågning af europæiske patenter og patentansøgninger, vil jeg på ny minde om, at der i 1974 i patentdirektoratet ved en særlig lovændring blev oprettet en serviceafdeling, bl. a. for at man fra dansk side skulle være godt rustet til at bistå erhvervslivet under de internationale patentordninger. Patentdirektoratet offentliggør allerede i dag ugentlige fortegnelser over patentansøgninger og udstedte patenter inden for de forskellige tekniske områder. Erhvervsvirksomhederne har herigennem en let og overskuelig adgang til at skaffe sig kendskab til patentansøgninger og nye patenter inden for deres specielle aktivitetsområde. Denne afgrænsning gælder både, hvor det drejer sig om at erhverve kendskab til den nyeste teknik med henblik på produktudvikling, og ved overvågning af konkurrenters patenteringsvirksomhed.

Allerede i dag udstedes der i de større industrilande årligt et antal patenter, der er langt større end det, der over en længere årække kan blive følgen for Danmark af den europæiske ordning. Også i disse lande udgør de mindre virksomheder en stor del af industrien, og der foreligger intet om, at der særlig for disse skulle bestå vanskeligheder af den grund.

Der er næppe heller grund til at tro, at udlændinge vil ansøge om europæisk patent for Danmark, hvis de ikke har en væsentlig økonomisk interesse i at have patentet her i landet.

Endelig virker dansk industri jo i høj grad på eksportmarkederne i de store lande, hvor industrien allerede i dag er nødsaget til at overvåge patenteringsvirksomheden.

Lovforslaget udnytter fuldt ud de muligheder, som konventionen giver for at få patentskriftet oversat til dansk. Dette indebærer, at patentbeskrivelsen samt patentkravene i deres helhed skal oversættes til dansk for at få gyldighed her i landet.

Ved ændringen af patentloven i 1967 gennemførtes mulighed for at give patent på læ-

[Industriministeren]

gemidler, næringsmidler og fremgangsmåder til fremstilling af næringsmidler. Det blev dog i en overgangsbestemmelse bestemt, at patent herpå først kunne gives efter et af handelsministeren fastsat senere tidspunkt. Baggrunden for, at man ikke allerede i 1967 ophævede disse undtagelser fra patentérbarheden, var, at der på daværende tidspunkt fra landbrugets og industriens side var modstand mod at indføre adgang til patent på disse områder. Det besluttedes derfor at opretholde undtagelserne i en overgangsperiode i afventning af udviklingen i de mere betydende industrilande.

På baggrund heraf foreslås det i lovforslaget, at det gældende forbud mod patent på opfindelser af lægemidler samt patent på fremgangsmåder ved tilvirkning af næringsmidler ophæves, uanset at Den europæiske Patentkonvention giver de kontraherende stater, hvis lovgivning indeholder forbud mod at meddele patent på læge- og næringsmidler, adgang til at tage forbehold om opretholdelse af et sådant forbud i en overgangsperiode. Under hensyn til, at dansk landbrug og levnedsmiddelindustri som ovenfor nævnt har lagt afgørende vægt på, at Danmark udnytter konventionens forbeholdssadgang for så vidt angår næringsmidler, er det hensigten at opretholde det eksisterende forbud mod patent på næringsmidler i en yderligere overgangsperiode på 5 år.

For lægemidler er forholdet imidlertid det, at der allerede efter den gældende lovgivning sker en omfattende patentering på dette område ad indirekte vej, idet der er adgang til at opnå patent på fremgangsmåder til fremstilling af f. eks. lægemidler. På denne baggrund er det naturligere direkte at anerkende patentérbarheden af det nye lægemiddel som den egentlige opfindelse.

Dansk medicinalindustri går således også nu ind for ratifikation af konventionen og ønsker ikke, at der skal tages forbehold vedrørende lægemidler. Medicinalindustrien finder i øvrigt, at forbudet mod patent på lægemidler bør ophæves uanset ratifikation. De enkelte medicinalvirksomheder, der ved lovforslagets tidligere fremsættelse var modstandere af ratifikation, går nu ind for ratifikation, men ønsker dog, at muligheden for at tage forbehold udnyttes.

Forslaget til lov om ændring af lov om hemmelige patenter er en direkte følge af

forslaget om ændring af patentloven. Ændringerne vil være nødvendige i tilfælde af, at Danmark ratificerer Den europæiske Patentkonvention. Ændringsforslagene skal sikre, at ordningen med hemmelige patenter kan fungere også under en ordning med europæiske patenter, der har virkning for Danmark.

Til slut skal jeg anføre, at der med lovforslaget er lagt op til, at også Danmark kan deltage i et fornuftigt internationalt samarbejde på patentrettens område, hvilket støttes af langt den overvejende del af dansk erhvervsliv, der også har peget på de betydelige rationaliseringsfordele, som Den europæiske Patentkonvention vil indebære for den eksportorienterede del af danske erhvervsvirksomheder, hvad enten der er tale om patentaktive eller patentdefensive virksomheder.

Danmark og dansk erhvervsliv er og må nødvendigvis stå i en intim vekselvirkning med det øvrige Europa – det gælder ikke mindst på det teknologiske område. Der er for mig ikke tvivl om, at dansk deltagelse i det europæiske samarbejde på patentområdet ikke vil hæmme, men snarere fremme den teknologiske og erhvervsmæssige udvikling her i landet, og jeg tror, at det i det lange løb vil være farligt, om vi stiller os uden for dette samarbejde. Min overbevisning herom finder jeg styrket af den omstændighed, at de erhverv, hvis interesser i særlig grad berøres af dette lovforslag – det gælder både industrien og landbruget – over en så bred front, som tilfældet er, har udtalt sig til fordel for dets gennemførelse.

Et andet forhold er, at en forenkling og rationalisering også af den danske patentadministration er meget hårdt tiltrængt. Antallet af indeliggende ansøgninger vokser år for år og svarer efterhånden til 6 års arbejde med den forhåndenværende kapacitet. Alternativet til den rationalisering, som Danmarks deltagelse i det europæiske samarbejde vil betyde, må være en meget væsentlig udbygning af den danske administration på området, et skridt, jeg meget nødt vil tage, dels fordi det vil betyde spild af ressourcer – i form af kvalificerede ingeniører – der kunne nyttiggøres i højere grad ude i erhvervslivet, dels fordi det ikke vil tjene noget fornuftigt formål, tværtimod, at sætte sig uden for det europæiske samarbejde på dette område.

[Industriministeren]

Det er derfor mit håb, at patentlovsforslaget i indeværende folketingssamling må blive vedtaget med det fornødne flertal på % af folketingets medlemmer.

Med hensyn til enkeltheder skal jeg henvise til lovforslagets bemærkninger, og jeg tillader mig hermed at anbefale lovforslagene til folketingets velvillige behandling.

Industriministeren (Erling Jensen):

Hermed tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om en rejsegarantifond.

(Lovforslag nr. L 51).

I den gældende lov om en rejsegarantifond er i § 19 fastsat, at der i folketingsåret 1981-82 skal fremsættes forslag for folketinget om revision af loven.

Lovforslaget indeholder alene mindre justeringer af loven.

Det skyldes bl. a., at der såvel i Rejsegarantifondens årsberetning som i rigsrevisionens beretning til statsrevisorerne om Rejsegarantifondens økonomi og administration i fondens 2 første regnskabsår, 1979 og 1980, er givet udtryk for den opfattelse, at loven har virket tilfredsstillende og i overensstemmelse med sine intentioner.

Forslaget til ændring af loven går derfor alene ud på at forhøje morarenten fra 1 pct. til 1,3 pct. i månedlig rente, når registrerede rejsebureauer ikke rettidigt indbetaler garantibidrag til fonden, samt en forhøjelse fra 100.000 kr. til 200.000 kr. af den garanti, som hvert enkelt rejsebureau skal stille for at blive registreret.

Derimod har jeg ikke fundet anledning til at forhøje garantibidraget ifølge lovens § 7, stk. 1, på 5 kr. pr. påbegyndt rejse. Om dette forhold siger rigsrevisionen i sin beretning, at det er vanskeligt at skønne over den fremtidige udvikling inden for rejsebranchen og dermed over behovet for hjælp fra fonden. Fonden har hidtil kunnet klare sine forpligtelser uden lånoptagelse af længere varighed. Såfremt et større rejsebureau kommer i økonomiske vanskeligheder, vil fondens reserver imidlertid hurtigt kunne bruges op. Det er dog også rigsrevisionens opfattelse, at en forhøjelse af garantibidraget på de nuværende 5 kr. pr. påbegyndt selskabsrejse ikke er aktuel.

Jeg deler den opfattelse, som rigsrevisionen har givet udtryk for, og heller ikke fra anden side har man fundet en sådan forhøjelse hensigtsmæssig.

Lovforslaget har været drøftet med Tjærborg Rejser A/S, Spies Rejser, Danmarks Rejsebureau Forening, Forbrugerrådet, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd samt Rejsegarantifonden, der alle har tiltrådt de nævnte forslag.

Under drøftelserne om lovforslaget er det fra nogle sider ønsket, at lovens § 3, stk. 3 og 4, hvorefter fonden kan yde en godtgørelse, såfremt betingelserne herfor er til stede og fonden i det konkrete tilfælde finder det rimeligt, gøres obligatorisk. Det er som et alternativ foreslået, at der i bemærkningerne til paragraffen gives retningslinier for, hvornår en godtgørelse synes rimelig.

Begrundelsen for, at § 3, stk. 3, ikke i dag giver grundlag for noget retskrav mod Rejsegarantifonden, er, at de afsavn og tab, en rejsekunde har været udsat for, ikke altid kan omsættes til et direkte økonomisk tab. Det er derfor efter min opfattelse bedst stemmende med rejsekundernes interesser, at der fortsat er mulighed for en skønsmæssig og mere fleksibel helhedsvurdering fra fondens side i de konkrete tilfælde. Hertil kommer, at der rent bevismæssigt kan være tvivl om omfanget af misligholdelsen. Med Rejsegarantifondens nuværende administration af § 3, stk. 4, kan jeg i øvrigt oplyse, at rigsrevisionen har erklæret sig enig i de retningslinier, der lægges til grund.

Jeg finder det derfor ikke rimeligt at gå ind for en ændring af de nuværende bestemmelser, der i øvrigt ikke synes at have givet anledning til særlige vanskeligheder i praksis.

Under forhandlingerne om lovforslaget er der endvidere blevet fremsat ønske om, at garantifonden ud over de i lovens § 3, stk. 1-4, nævnte forhold skulle hæfte for ethvert krav, som en rejsekunde får mod et rejsebureau, herunder ethvert mangelskrav, hvad enten kravet udspringer af selve det økonomiske sammenbrud eller af bureauets økonomiske forhold forud for sammenbruddet.

Dette ville medføre, at rejsekunderne ikke alene ville erhverve et retskrav på godtgørelse af en hvilken som helst uvæsentlig mangel i forbindelse med rejseaftalen, men også få ret til dækning af erstatningskrav uden for det af rejseaftalen regulerede område, f. eks.

[Industriministeren]

hvis den rejsende kommer til skade under rejsen og bureauet er ansvarligt.

Det ville endvidere være overordentlig vanskeligt at fastslå, f. eks. om en eventuel misligholdelse hænger sammen med de økonomiske forhold, som senere udløser det økonomiske sammenbrud, eller den blot er et resultat af dårlig planlægning fra bureauets side.

En udvidelse af loven som ønsket vil desuden forudsætte en helt anden og en betydelig større administration, ligesom det må forudses, at et garantibidrag på 5 kr. langtfra vil være tilstrækkeligt til at opveje de økonomiske forpligtelser, fonden kunne blive stillet over for.

På denne baggrund har jeg ikke fundet en sådan ændring ønskelig.

Med disse ord skal jeg anbefale lovforslaget til det høje tings velvillige behandling.

Meddelelser fra formanden:

Den fg. formand (Brøndsted):

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Udvalget ang. videnskabelig forskning
(14/10 81):

Udtræder: Kalnæs (SF)

Ny stedf.: Margrete Auken (SF)

Udtræder: Margrete Auken (SF)

Nyt medl.: Hanne Engberg (SF)

Indfødsretsudvalget (14/10 81):

Udtræder: Margrete Auken (SF)

Nyt medl.: Marianne Bentsen-Pedersen (SF)

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 15. oktober 1981, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 16.05
